

Све оно што је известилац Европског парламента Јелко Кацин током онедеље не посете Србији изрекао о спорним приватизацијама никако није пријало нашој политичкој елити, али јесте обичним грађанима. При томе, није Кацин, заправо, рекао ништа ново нити нешто што се овде не зна, већ је само “забо” прст у око онима који су наивно веровали да једног дана неће морати да истраже истину и ствари назову правим именом.

Јер, ма колико се сада љутио премијер Ивица Дачић, о спорним се приватизацијама овде одавно све зна. Савет за борбу против корупције је сачинио извештаје, слао их на надлежне адресе, али су их сви гурали под тепих надајући се да ће остати тамо и да ће на њих пасти прашина заборавља. Сада када је Европа исте те извештаје о спорним приватизацијама – дакле, ни-

то значило да се морају хапсити и “мангупи” у сопственим редовима. Да има и таквих, Кацин није прећутао, поручивши новој власти да „хапси редом”.

– Одуговлачење само гомила колатералну штету. И на крају, кад случајеви доспеју на суд у Стразбуру, све ће то Србија морати да плати и да врати. Мораће да плати и вредност и камате и одштету – упозорио је известилац Европског парламента. Уосталом, многе несреће радника, који су управо због спорних приватизација остали без посла, већ су стигле до Стразбура.

У протеклој деценији без посла је у Србији остало скоро пола милиона радника од којих је део стигао до пензије, неки су још на биромима рада, а део њих више није међу живима. Они “најжилавији”, који су наивно веровали да ће једног дана држава исправити све оно што је незаконито урађено, а који су чак

Србија морати да плати не само оно што се дугује радницима, већ и судске трошкове, па и камату за све године на које се тужбе односе. На одлуку Суда у Стразбуру Србија неће имати право приговора нити ће моћи да је одлаже и одуговлачи

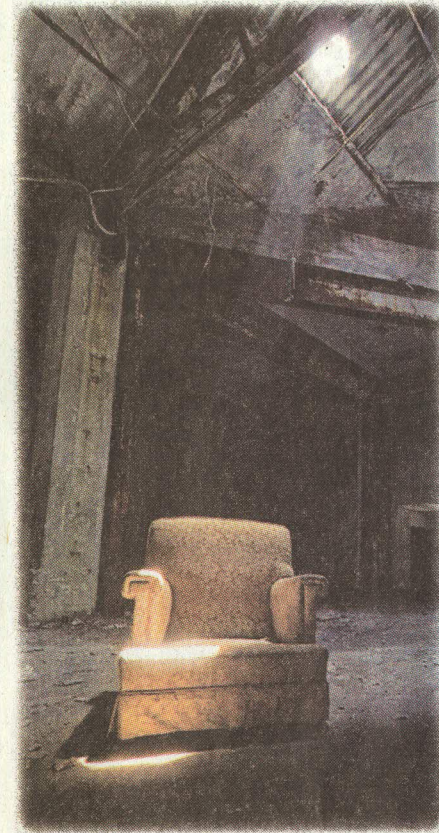
шта ново нити измењено – уврстила међу услове које Србија мора да испуни да би “чиста” и “умивена” ушла у европску породицу, нико нема право да се љути нити да подсећање на ове брљотине сматра “шамарима са стране”.

Кацин је, заправо, само још једном подсетио на то да је Савет за борбу против корупције одавно идентификовао 24 случаја спорних приватизација које треба преиспитати, да су они укључени у извештај Европског парламента и Европске комисије, и при томе јасно поручио да ЕУ жели да се све то расчисти одмах, а не да се одуговлачи и стварају компликације. Наравно, Кацина не занима – нити треба да га занима – цена која мора бити плаћена да би се спорне приватизације расчистиле, па макар

имали и судске одлуке о праву на надокнаду, на крају су пресавили табак и тужили исту ту државу ценећи да им је управо она, својим поступањем или непоступањем, одузела право на рад и зараду.

Обратили су се, дакле, Суду у Стразбуру и прва четири случаја радничке муке већ су стигла Србији на наплату. По истом шаблону, јер је и Суд у Стразбуру заузео општи став, све извршене судске одлуке према којима се радници морају одштетити због махом неизвршених обавеза у приватизованим предузећима, а које још нису реализоване, решавају се у њихову корист. Другим речима, спор ће добити сви радници из Србије који се обрате суду, а он ће само коначну одлуку проследити нашој држави на наплату. Тако ће Србија морати да

плати не само оно што се дугује радницима, већ и судске трошкове, па и камату за све године на које се тужбе односе. На ту одлуку Србија неће имати право приговора нити ће моћи да је одлаже и одуговлачи, јер што се дуже буде опирала цех ће бити већи.

Да је то тако, недавно је упозорио и омбудсман Саша Јанковић, који је у писму Влади Србије истакао да неспровођење правоснажних и извршних судских одлука, донетих у корист радника друштвених предузећа обухваћених поступком приватизације, представља велики проблем. Европски суд за људска права у Стразбуру, наводи даље Јанковић, то сматра повредом права на мирно уживање имовине и право на суђење у разумном року. Стога заштитник грађана сматра да треба утврдити да ли је економски оправдано, али и морално, да се обавезе према радницима, нарочито када је реч о приватизованим предузећима, због одлука Су-

да у Стразбуру сваке на плећа пореских обвезника. Јер то значи да ће обични грађани на крају морати да плаћају оно што држава није хтела или могла да на прави начин реши. А судске пресуде о неисплаћеним правима из радног односа односе се на итекако конкретна приватизована предузећа.

Дакле, само од власти ове државе зависи да ли ће порески обвезници у Србији ни криви ни дужни плаћати цех који су направили појединци зарад личне користи – јер је сасвим извесно да радници од својих захтева неће одустати. Тим пре што је поступак пред Судом у Стразбуру када су у питању права из рада бесплатан и што та правна инстанца трошкове наплаћује од државе, а то опет значи од пореских обвезника.

Очигледно је да је актуелна власт свесна “терета” који је прихватила на своја леђа, као и чињенице да Европа неће одустати од захтева да се спорне приватизације реше и да кривци буду изведени пред суд. То је, уосталом, пре Кацина јасно ставио до знања и шеф делегације ЕУ у Србији Венсан Дежер, истичући да Брисел спорне приватизације сматра само за “једно од питања за које се очекује да буде решено у оквиру поглавља која се односе на владавину права”. Он је подсетио да се приватизација у Србији у прошлости одвијала уз велике тешкоће и да они знају да је око 25 одсто приватизација Агенција за приватизацију поништила, што је изузетно висок постотак за поступак који је морао да се пажљиво обавља. Нажалост, у Србији то није био случај.

На крају крајева, испитивање спорних приватизација, које су унесрећиле неколико десетина хиљада радника – и то свих, а не само ове 24 које помиње Европа – у интересу је саме Србије и никако не би смело да се догоди да се то ради само да би се испунили неки услови за приближавање Европи. Уосталом, да је то услов знала је и претходна Влада Србије али ништа није учинила: била је свесна да и неки њој блиски људи морају завршити иза решетака. Невоља је што су многи од њих блиски и садашњој влади, па ако и она буде резоновала исто и све настави да гура у страну, ил одговорност почне да мери по партијској линији, онда овој држави помоћи заиста нема. То што сви знамо и што се види голим оком, како то рече Дачић, да је реч о “лоповској приватизацији”, само по себи ништа не значи, нити је утеха за оштећене раднике, ако после свега не уследи велико чишћење. Јер чисти морамо бити сами пред собом, а све остало ће ићи својим током.

■ Љубинка Малешевић